

ÓROYNDI LEIÐARIN OG ÓTRÚLIGA SØGAN UM ÍTRÓTTA- HÁSKÚLAN

BLÁ BÓK

Navn: Guðmundur Joensen

Aldur: 37 ár

Maki: Gunn

Børn: Solveig 12 ár,

Poul Archibald 10 ár,

Martin Elias 7 ár,

Finn Ólafur 3 ár

ÍTRÓTTARAVRIK

Hálvironman í Lissabon 2014

Hálvironman í Lissabon 2013

HM í Ironman 2013

Oyggjaleikir 2013, silgur í triatlon

Triatlon í Íslandi 2012

FM 2012 (hann vann hóast eitt hjól
datt av súkkiluni)

FM í hálvmaraton 2010

Kring Føroyar 2009-2015

ANNAÐ

Føroyski jarnmaðurin –

dokumentarur hjá KvF

Í uppskoti til Ársins leiðara 2020

Hann lendi í leiðarastarvinum uttan nakrar serligar royndir og við eini lítlari játtan. Guðmundur Joensen skifti sína kappingartilveru um við starvið sum leiðari fyri Føroya fyrsta og einasta ítróttaháskúla, og eftir bert fyra árum er skúlin ov lítil og bíðilistarnir langir. Les um ópedagogiska, men hjartaliga leiðaran, sum leggur dent á sál heldur enn kapital, um hvussu mótgongd kann vendast til sólskinssøgur, og har einasta útgerðin at byrja skúlan við vóru tíggu fótbólta, latnir av FSF.

EFTIR EILEN ANTHONIUSSEN MYNDIR AMY HANSEN ØLL KLÆDIR ERU VINALIGA LÁNT FRÁ SPORT 24

ann trongdi til eina broyting, tá ið hann søkti starvið sum leiðari fyri Føroya fyrsta ítróttaháskúla. Guðmundur er ítróttamaður um ein háls og hevur alt lívið dyrkað kappingarítrótt innan svimjing, rógving, renning, triatlon og ironman.

– Eg livdi av at venja og kappast. Eg hevði sponsorar til at stuðla mær í 1-2 ár, so í eitt tíðarskeið búði eg í Havn, men brúkti tað mesta av míni tíð til at kappast uttanlands. So kom ein tíð, har eg kendi, at eg var undir stórum trýsti, og tað fekk meg at ivast í hesi kappingartilveruni. Alt mitt lív snúði seg um venjing og kapping, og eg hevði jú eisini konu og børn, og tað ávirkaði meg. So eg noyddist at umhugsa mína støðu. Hann fór á skíðferiu saman við einum vinmanni, kom heim, krutlaði eina umsókn niður og sendi avstað. Umsóknin førði til setanarsamrøðu og eitt tilboð um starvið sum leiðari fyri Føroya fyrsta ítróttaháskúla.

– Eg havi onga útbúgving innan hetta økið, hvørki innan ítrótt ella leiðslu. Eg eri útbúgvinn múrari. So eg stóð fyri tað mesta á berum. Tá eg hyggi í bakspegilin, var tað møguliga ein frymunur.

X-FAKTOR SKAL TIL

Byrjanin til skúlan var spøk. Tað vóru lokalar kreftir, ið høvdu tikið stig til skúlan og skaffaðu játtan til hansara. Fyrsta uppgávan var at fáa leiðara og næmingar. Tað hevði ikki eydnast í 2015, men í 2016 fingur tey sett leiðara, og Guðmundur byrjaði í starvinum tann 1. mai 2016.

– Skúlin var grundaður á tríggar ítróttagreinar: fótbólta, hondbólta og svimjing. Tað trúði eg ikki

upppá var nóg mikið til at lokka næmingar til. Eg helt, at skúlin mátti hava okkurt slag av x-faktori afturat.

Tað vísti seg at vera adventure-greinin, sum umfatar klatring, rapelling, rógving – snøgt sagt at nýta náttúruna upp á ein ekstreman máta. Men tað skuldi ganga skjótt at skaffa næmingar frá 1. mai, tí skúlin skuldi byrja um miðjan august.

– Eg sá tað sum eitt flogfar, sum eg skuldi hava á flog á eini lítlari flogvallarbreyt, so eg hevði bara ein kjans. Vit fóru tí runt um landið at vitja skúlar við framløgum, og vit gjørdu eina fjákaherferð á facebook við videoupptøkum av mær, meðan eg leyp á sjógv. Og tað eydnaðist at skaffa 17 næmingar, so vit kundu fara í gongd. At byrja við var lítið av pengum at arbeiða við, og alt frá tímataltu til venjingarætlan skuldi skipast frá grundini.

– Vit høvdu eina líftla játtan. Hetta var í veruleikanum ein royndarverkætlan, sum fá trúðu upppá. Tað einasta, vit høvdu av útgerð, vóru tíggu fótbólta, sum vit høvdu fingið frá FSF. Annars gjørdu vit alt sjálvir, undirvistu, vaskaðu upp, gjørdu reint. Spakuliga funnu vit útav at gera húsligar uppgávur til ein part av tímatalvuni, og tað gevur jú so góða meining, tá ið tú gongur á háskúla.

SÁL FRAM UM KAPITAL

Síðani 2017 hava skeiðini á ítróttaháskúlanum verið fullteknað, og hartil er ein langur bíðilisti. Pláss er fyri 42 næmingum, og á nýggja skúlanum, sum er í gerð, verður pláss fyri 48. Tá lýst varð við teimum 48 plássunum á summarskeiðnum fyri almenningin, komu 60 tilmeldingar eftir tveimum døgum. Hetta er ikki ein skúli við stórarí umsiting. Starvsfólkini gera til dømis øll lýsingaátøkini sjálvi, og tað er nakað, ið bendir á, at hetta hevur hepnast væl, tí umsóknir til ítróttaháskúlan koma heilt úr India. Higartil hevur skúlin havt

næmingar úr londum sum Íslandi, Danmark, Svøríki, Týsklandi, Portugal og Onglandi. Eftir fyra árum er játtanin tvífaldað og næmingatalið trífaldað. Starvsfólkahópurin er fýr-faldaður, umframt at skúlin hevur fólk í starvi í hálva tíð og onnur, ið eru knýtt at skúlanum við frýrkisuppgávum.

– Eg havi valt at raðfesta livandi menniskju heldur enn nakað annað. Tað er fólk ið á skúlanum, sum drívur verkið. Hetta eru ikki stórir bygningar ella nýmótans tøkni. Hetta er eina og aleina sál.

Guðmundur leggur dent á, at tað eru fólkin kring skúlan, sum hava bygt skúlan upp til tað, hann er. Starvsfólk og næmingar við vælvild frá vágbingum.

– Vit høvdu onga útgerð og brúktu bara uttandura umhvørvið og tilvildarliga útgerð við dekkum o.ø. til at venja við. Frá bygdarfólkinum hava vit fingið loyvi til at nýta ein ráan bygning, sum nú er okkara venjingarhøli. Á tí eina skeiðnum høvdu vit ein skóta, sum fekk í lag at gera eitt bálpláss, sum vit brúka enn. Soleiðis er skúlin myndaður av teimum, sum ganga og arbeiða á skúlanum.

TANN KOLLVELTANDI UPPLIVINGIN

Skúlin hevur ein lágan vikuprís. Ynskið hjá skúlanum er at spegla tað veruliga samfelagið, og tí skal prísurin ikki vera ein trupulleiki.

– Støðið hjá næmingunum er ymiskt. Vit fáa umsóknir frá eitt nú fimleikarum, ið hava drúgar royndir við venjing og kappingum, og so síggja vit tey, sum ikki hava nakrar serligar royndir innan ítrótt. Hvørki eru fortreytir ella forðingar fyri at koma á ítróttaháskúla. Vit koyra við kappingum, tó at tað ikki snýr seg um at vinna, men at øll hava eina uppgávu í avbjóðingini.

Millum mongu næmingarnar, sum hava gingið á ítróttaháskúlanum, eru tað einstakir, sum hava fingið eina kollveltandi uppliving á skúlanum.

– Okkara sólskinssøgur eru tær 15-20 søgurnar, har skúlin hevur verið ein lívsstílsbroyting fyri næmingin. Ein lívsstílsbroyting, sum hevur havt so nógv at siga fyri familjuna, at omman enn bindur klæðir upp á børnini hjá mær. Vit hava eisini næmingar, sum hava havt tað trupult við tí sosiala og eru farin hiðani svong eftir at uppliva verðina. Tað er tá, tað gevur meining at reka ein háskúla. Og tað er mitt ynski fyri skúlan, at hann skal vera eitt konsept, sum kann lyfta tey fáu upp.

ÓPEDAGOGISKUR, MEN HJARTALIGUR

Tað er ein vakur heystarmorgun hendan dagin, vit vitja á skúlanum. Tað er hósdagur, morgunmaturin er ruddaður av, og inni í matarsalinum á Stóra Pakkhúsi ganga ungir dreingir og rudda og gera reint. Á ovastu hædd er skrivstovan hjá leiðaranum, haðani hann hevur útsynið yvir á reyðu smáttarnar, har næmingarnir búgva. Beint yvir av smáttunum stendur nýggi stásiligi skúlin, ið verður tikin í nýtslu fyrst í komandi ári.

– Hetta er ein ósiðbundin skúli. Bara tað, at eg siti her, er ótraditionelt, tí eg eri so óakademiskur. Eg slapp ikki sjálvur inn á studentaskúla. Tað gjørdi, at eg tíðliga fór mína egnu leið. Fyrst til skips, og síðani í læru sum múrari. Mín lærumeistari flutti av landinum mitt undir lærutíðini, so eg mátti reka fyrirkuna einsamallur í eitt ár. Tað gekk sjálvsagt ikki í longdini, men eg tók ábyrgd og fekk gjørt útbúgvingina lidna.

Hann heldur tað vera ósiðbundið, at hann situr í stjórassessinum, men tað eru ikki allir førleikar, ið kunnu gerast upp í fínum heitum og skoðsmálum. Persónligir eginleikar sum dirvi, áræði, hugflog, orka og yvirskot kunnu flyta fjøll, og tað er í stóran mun hetta, ið hevur sett sítt frámerki á skúlan.

– At royna seg, at gera mistøk og at læra av teimum. Ein háskúli er perfektur til júst hetta. At blaka seg sjálvan út í avbjóðingar, sum vit

– Erligur og beinleiðis. Ópedagogiskur, men hjartaligur. Guðmundur Joensen um sín leiðslustíl.

“**Eg havi valt at raðfesta livandi menniskju heldur enn nakað annað. Tað er fólk ið á skúlanum, sum drívur verkið. Hetta eru ikki stórir bygningar ella nýmótans tøkni. Hetta er eina og aleina sál.**

”

- Eg slapp ekki sjálvur inn á studentaskúla. Tað gjørdi, at eg tíðliga fór mína egnu leið.

kunnu mennast av. Og tað er tað fyrri meg persónliga eisini. Her er pláss fyrri at royna seg. *Hvør er so uppskriftin upp á ein væl virkandi háskúla?* Hann hugsar seg um eina løtu. – Við tíðini eri eg vorðin tilvitaður um, hvat eg dugi og tími. Eg dugi væl at samskipa tað, sum eg ætli mær at føra út í lívið, og at skaffa fólkin, sum krevjast til tað. Og so snýr tað seg um at hava ein áhuga og eitt forstálsi fyrri ungdómi og ungdómslívi. Men einki av hesum ber til uttan góðar og álítandi starvsfelagar. Og eg eri so heppin at hava fingið teir bestu. Sum leiðari fyrri ein háskúla er uppgávan at vera leiðari fyrri næmingum og starvsfólki. At vera ein fyrimynd, vegleiðari, samskipari, lærari og venjari, men eisini at vera ein vinur. – Er tað nakað, sum eg kenni meg tryggan í, so er tað relatióinir til onnur. Næmingar kunnu hava tað strævið og hava tørv á at tosa um tað, sum er trupult, og tað er ein partur av arbeiðinum. Sum leiðari leggi meg eftir at vera erligur og beinleiðis. Ópedagogiskur, men hjartaligur. Eg royni at lurta eftir teimum, at gódtaka tey, lata tey verða hoyrd og at halda okkum frá ov nógvum leiðreglum.

NÁTTÚRAN SETIR SEG UNDIR HÚÐINA
Vit eru komin væl inn í heystið, veturin nærkast, og tað merkir, at tímatalvan eisini skal broytast. Evnið fyrri vetrarhálvuna hesa ferð verður surfing.

– Vit brúka náttúruna og veðrið sum viðleikara. Um várið snýr tað seg um at koma í form. Veðrið er ofta gott til at rógva kajakk og til ‘cliff jumping’. Um summarið, tá útlit eru fyrri turrum og lýggjari veðri, er klatring upplagt. Um heystið brúka vit tað góða veðrið fram til heystferiuna og fara so yvir til tiltøk, so sum fjallakappingar, surfing osfr. Tað kann t.d. vera ein kapping um, hvussu nógvur fjallatoppur tey klára innan 15 tímar. – Suðuroyggin er landafrøðiliga perfekt til ein skúla sum hendan. Innan fyrri fimm minuttir hava vit atgongd til bestu umstøður til rapelling, rógving osfr. Sjálvur kappast hann ekki á høgum støði longur, men hann syrgir fyrri at halda seg viðlíka. Millum annað við at undirvísa. – Alt verður lættari, tá tú ert í góðum formi. Og tá tú fært upplivingina av at koma í góðan form í ráum veðurlagi, setur tað seg undir húðina. Her á skúlanum eru vit heldur ekki so fastlæst í okkara venjing, at vit miðvíst fara eftir at venja ein part av kroppinum í senn, sum tað verður gjørt við maskinum inni í eini venjingahøll. Vit trúgva upp á vanligan og rættan kost heldur enn pulvurkost, og venjingin skal kunna brúkast til nakað ítøkiligt. Tað, sum er eyðkenni fyrri skúlan, er at trívast í bólki og at royna tær ekstremu avbjóðingarnar. Tað er ekki alt avgerandi at gjøgnumføra, men heldur at venja seg við at gera sítt besta altíð og at reisa seg aftur, tá tað ekki gongst eftir vild.

“

Hetta er ein ósiðbundin skúli. Bara tað, at eg siti her, er ótraditionelt, tí eg eri so óakademiskur. Eg slapp ekki sjálvur inn á studentaskúla. Tað gjørdi, at eg tíðliga fór mína egnu leið. Fyrst til skips, og síðani í læru sum múrari. Mín lærumeistari flutti av landinum mitt undir lærutíðini, so eg mátti reka fyriritøkuna einsamallur í eitt ár.

”

“

Næmingar kunnu hava tað strævið og hava tørn á at tosa um tað, sum er trupult, og tað er ein partur av arbeiðinum. Sum leiðari leggi meg eftir at vera erligur og beinleiðis. Ópedagogiskur, men hjartaligur. Eg royni at lurta eftir teimum, at góðtaka tey, lata tey verða hoyrd og at halda okkum frá ov nógvum leiðreglum.

”

Pláss er fyri 42 næmingum í verandi skúla. Umsóknir til Ítróttaháskúlan eru komnar heilt úr India og Portugal.

– Nógvir næmingar blokera til dømis móti síg-ing teir fyrstu dagarnar, men teir eru fáir móti endanum. Alt er tilvenjing. Tey fara ígjøgnum eina stóra persónliga menning.

KARMAR OG INNIHALD

Í dag er skúlin so mikið væl koyrandi, at Guð-mundur er fluttur norður aftur til Havnar og ferðast suður fyri at vera á skúlanum mána-kvøld til hósdag ella fríggjadag. Hann er leysur av sjálvari tímatalvuni og hevur nú meir yvir-skipaðar uppgávur. Nakað av tíð fer eisini við fundarvirksemi við almennu myndugleikarnar í Havn, og pláss skal eisini vera fyri vitjanum av nevndunum á Fólkatingi, Útnorðurráðnum osfr. – Eg flutti fyrst suður einsamallur og arbeiðdi alt samdøgrið fyri at fáa skúlan upp at koyra. Familjan kom skjótt aftaná, tá konan fór í barsil, og tað knýtti okkum saman sum familja. Tað var ein góð avgerð fyri okkum sum familju, men vit høvdu trupult við at finna ein varandi bústað í Vági. Innan fyri eitt ár høvdu vit flutt trýggjar ferðir. Tá konan mátti aftur til arbeiðis, loysti tað seg betur, at eg pendlaði heldur enn hon.

Er tað ein avbjóðing at vera burtur frá familjuni?
– Tað fungerar fyri meg persónliga, men eg sakni nógv børnini og konuna, sum heldur skansan heima. Tað ger, at eg tíðum kenni meg hálvan av at pendla soleiðis. Men tá eg so eri heima, eri eg ordiliga heima. Hetta er í veruleikanum sama støða, sum tá eg ferðaðist uttanlands fyri at kappast. Munurin er bara, at her er endamálið eitt heilt annað. Nakað, sum er so nógv ferðir størri enn at liva fyri at seta míni egnu mál. Í mai eru fimm ár liðin, síðani skúlin læt upp, og fyrst í komandi ári fer skúlin at flyta inn í spildurnýggju hølini mitt í bygdini.
– Vit fara at fáa betri umstøður við nýggja bygninginum, og tað er alt avgerandi at fáa hóskaði høli fyri at staðfesta skúlan. Men eg haldi kortini, at søgan við hesum skúlanum vísir, at karmarnir ikki eru avgerandi fyri trivnaðin ella okkara arbeiði. Hetta er eitt skúladømi uppá, hvussu kapitalur ikki kann kappast við sál. Hann er fegin um, at verkætlanin hevur eydnast so væl. Betur, enn hann tordi at vóna.
– Eg vil fara so vítt sum at siga, at skúlin hevur verið samfelagsbyggjandi. Fyri Suðuroynna, fyri Føroyar, fyri ungdómin. Ítróttaháskúlin hevur av álvara sett Suðuroynna í fokus, og tað er ein optimisma at síggja millum fólk her í Vági, at so nógvur ungdómur er í bygdini. Eg visti bara ikki, at tað kundi blíva so stórt.